Ulosottolaitos
Utsökningsverket

28.2.2025

Valtakunnanvoudin kanslia UOL/525/2025

Eduskunnan lakivaliokunta

LaV@eduskunta.fi

Asia: Asiantuntijalausuntopyyntönne hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi sakon täytäntöönpanosta annetun lain muuttamiseksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 5/2025 vp).

Valtakunnanvoudin kanslian lausunto

Yleisesti esityksestä ja sen tavoitteista

Ulosottolaitos pitää hallituksen esityksen tavoitteita sakon täytäntöönpanosta annetun lain (myöhemmin SakkoTPL) nojalla täytäntöön pantavien seuraamusten täytäntöönpanosäännöksien selkeyttämisestä ja yhtenäistämisestä hyvinä ja perusteltuina. Samoin tavoitteet eri viranomaisten vastuiden selventämisestä täytäntöönpanomenettelyssä ovat kannatettavia. Nyt uudistuksen ensimmäisen vaiheen esitysten osalta Ulosottolaitos haluaa kuitenkin kiinnittää huomiota ehdotettuun verkkoviestin poistamista koskevaan sääntelyyn. Ulosottolaitos ei ole työryhmämietintöön antamassaan lausunnossa tuonut asiaa esiin, mutta Suomen Kihlakunnanvoudit Ry on omassa lausunnossaan kiinnittänyt ehdotettuun sääntelyyn ulosoton täytäntöönpanomenettelyn näkökulmasta perustellusti huomiota.

Verkkoviestin poistamista koskeva sääntely

Verkkoviestin poistamista koskevan täytäntöönpanon osalta sääntelyä tulee esityksen mukaisesti selkiyttää, eivätkä voimassa olevat ulosottokaaren tekemisvelvoitetta koskevat säännökset täysin sovellu verkkoviestin hävittämiseen. Tämän vuoksi ehdotettu uusi ulosottokaaren 7 luvun 15 a § verkkoviestin hävittämismenettelystä on perusteltu, mutta verkkoviestin poistamiseen ulosottomenettelyssä liittyy edelleen esitetystä uudistuksesta huolimatta ongelmia. Esitetty lainsäädäntö ei Ulosottolaitoksen käsityksen mukaan paranna edellytyksiä verkkoviestin poistamisen tehokkaalle täytäntöönpanolle, huolimatta siitä, että se selkeyttää ulosottomiehen velvollisuuksia asian täytäntöönpanossa.

Nyt käsiteltävässä uudistuksen ensimmäisessä vaiheessa ei esitetä säädettäväksi asiaa valmisteleessa työryhmämietinnössä esitettyä SakkoTPL:n 42 §:ää. Lainkohdan kolmannessa momentissa säädettäisiin siitä, että hävitettäväksi määrätty verkkoviesti tulisi hävittää siten kuin tuomioistuin on määrännyt. Ulosottomenettelyn näkökulmasta olisi tärkeää, että tuomioistuimen poisto- tai hävittämismääräyksessä poistamiseen velvoitettavan toimijan ohella, poistettavat viestit ja niiden tiedossa oleva sijainti pystyttäisiin mahdollisimman tarkasti yksilöimään. Ulosottolaitos pitää uudistuksen toisessa vaiheessa tärkeänä, että esitetty SakkoTPL:n 42 §:n 3 momentti säädetään helpottamaan esitetyn ulosottokaaren 7 luvun 15 a §:n käytännön soveltamista. Työryhmämietinnössä on esitetty

Postiosoite / **Postadress**: PL 2, 00067 Ulosottolaitos
Asiakaspalvelu / **Kundtjänst**: 029 565 8800
E-mail / **E-post**: hallinto.uo@oikeus.fi
Verkko-osoite / **Webbadress**: ulosottolaitos.fi

myös muita uudistuksia verkkoviestin poistamiseen liittyvään lainsäädäntöön, joita ei nyt käsiteltävässä hallituksen esityksessä vielä ole. Ulosottolaitos esittää harkittavaksi, tulisiko ulosottokaaren 7 luvun 15 a § säätää vasta uudistuksen toisessa vaiheessa, kun siihen liitännäisistä muista SakkoTPL:n verkkoviestin poistamista koskevista uudistuksista säädetään.

Ulosottolaitos haluaa kiinnittää huomiota myös siihen, että ulosottokaaren 7 luvun 15 a §:n yksityiskohtaisten perusteluiden mukaan hävittämiskehotuksen voisi kohdistaa verkkoviestin lähettäjään, julkaisijaan tai ohjelmatoiminnan harjoittajaan taikka lähettimen, palvelimen tai muun sellaisen laitteen ylläpitäjään, eli sellaiseen toimijaan, joka kykenisi viestin hävittämään. Ulosottomiehen tulisi selvittää, mikä olisi oikea taho hävittämään viestin, jollei tuomioistuimen ratkaisussa ole yksilöity määräyksen kohdetta. Edelleen perusteluissa todetaan sääntelyn vastaavan vakiintunutta oikeuskäytäntöä, jossa tuomioistuin voi antaa määräyksen verkkoviestin hävittämisestä yksilöimättä tahoa, jonka tulisi hävittää verkkoviesti. Käytännössä verkkoviestin hävittämiseen kykenevä taho voisi olla esimerkiksi verkkoviestin sisältävän palvelimen ylläpitäjä. Tällaisten tahojen selvittäminen onnistuisi esityksen mukaan parhaiten ulosottomenettelyssä.

Ulosottokaaren 2 luvun 1 §:ssä säädetyn mukaisesti ulosottoasian vireilletulo ja täytäntöönpano edellyttävät, että hakijalla on 2 §:ssä tarkoitettu ulosottoperuste, jossa vastaajalle on asetettu 1 luvun 1 §:ssä tarkoitettu velvoite tai määrätty turvaamistoimi. Kyse on ulosottoasian vireilletulon perustavanlaatuisesta edellytyksestä. Ulosottomiehen tulee täytäntöönpanna tuomio taikka muu ulosottoperuste sen sisällön mukaisesti, eikä ulosottomiehellä ole toimivaltaa tutkia ulosottoperusteen sisällöllistä oikeellisuutta taikka sitä, koskeeko se oikeita asianosaisia. Nyt esitetyn mukaisesti ulosottomiehen selvittämä viestin poistamiseen kykenevä toimija joutuisi täytäntöönpanossa käytännössä vastaajan asemaan ilman, että tämä on ollut osallisena ulosottoperustetta koskevassa oikeudenkäynnissä. Toimivalta ratkaista oikea vastaaja näyttäisi olevan ulosottomiehellä täytäntöönpanomenettelyssä tuomioistuimen sijasta. Ulosottolaitos pitää tätä oikeusturva- ja ulosottomiehen toimivalta näkökulmista tarkasteltuna ongelmallisena. Täytäntöönpanoasian vastaajan suoritusvelvollisuus tulisi tutkia ja vahvistaa oikeudenkäynnissä eikä tämä edellytys esitetyn mukaisesti välttämättä toteutuisi.

Hallituksen esityksen lausuntopalautetta koskevassa osioissa on edellä mainittuun viitaten todettu, että esityksessä ei ole tältä osin tarkoitus muuttaa vakiintunutta oikeuskäytäntöä, vaan verkkoviestin hävittämiseen velvoitettava taho voitaisiin edelleen selvittää ulosottomenettelyssä. Ulosottolaitoksen käsityksen mukaan tämä vakiintunut oikeuskäytäntö on asia, mitä uudistuksen tavoitteiden mukaisesti tulisi verkkoviestin poistamista koskevan täytäntöönpanon osalta juuri lainsäädännön keinoin selkeyttää. Poistamiseen velvoitettava toimija tulisi yksilöidä tuomioistuimen poistamis- taikka hävittämismääräyksessä.

Avoimeksi asiassa jää myös se, että mitkä muutoksenhakukeinot ulosottomiehen verkkoviestin poistamiseen velvoittamalla toimijalla on käytettävissään, mikäli tämä haluaa riitauttaa ulosottomiehen ratkaisun.

Verkkoviestin poistamisen edellytykset ulosottomenettelyssä

Ulosottolaitos lausuu käsityksenään, ettei viestin poistamiseen kykenevän toimijan selvittäminen tapahtuisi parhaiten yksityiskohtaisissa perusteluissa esitetyn mukaisesti ulosottomenettelyssä, vaan edellytykset toimijan selvittämiseen ovat paremmat esitutkinnassa ja tuomioistuinmenettelyssä. Ulosottomies voi asiaa selvittää lähinnä viestin lähettäjää kuulemalla sekä selvittämällä verkkosivuilta taikka muista avoimista lähteistä palvelimen ylläpitäjää taikka mahdollisia muita poistamiseen kykeneviä toimijoita. Mitään erityisiä keinoja taikka asiantuntemusta asian selvittämiseen ei ulosottomenettelyssä ole. Esityksen yksityiskohtaisissa perusteluissa asiaa ei ole kyseisen johtopäätöksen osalta enempää perusteltu. Ottaen kuitenkin huomioon mahdollisesti uudistuksen toisessa vaiheessa säädettävä edellä esitetty SakkoTpl:n 42 §:n 3 momentti, tulisi tuomioistuimen poistamis-

taikka hävittämismääräyksessä olla tarkat yksilöintiedot, joiden perusteella ulosottomies voisi ryhtyä täytäntöönpanoon tuomioistuimen määräämällä tavalla.

Täytäntöönpanon onnistumisen kannalta on vielä todettava, että viestin poistamiseen kykenevä toimija voi olla usein Suomen valtion ulkopuolella, jolloin ulosottomiehellä ei kansallisen toimivaltansa puitteissa ole mahdollista kohdistaa ulkomaalaiseen toimijaan pakkokeinona uhkasakkoa. Mikäli ulosottomenettelyssä ylipäätään pystytään selvittämään poistamiseen kykenevä ulkomaalainen toimija, poistamiskehotuksen noudattaminen jäisi näissä tilanteissa lähinnä toimijan hyvän tahdon varaan.

Lopuksi

Esityksen tavoitteena on selkeyttää muun ohella verkkoviestin hävittämistä koskevaa sääntelyä. Sääntelyn tulisi kuitenkin olla sellaista, että sillä tavoiteltava päämäärä saadaan mahdollisimman hyvin toteutettua. Valtion tulee tarjota kansalaisilleen oikeussuojaa ja tehokkaat keinot oikeussuojan toteutumisen varmistamiseen viime kädessä pakkotäytäntöönpanolla. Verkkoviestin poistamisen osalta tämä tavoite voi nykyisen ja esitetyn lainsäädännön puitteissa jäädä vaillinaiseksi. Ulosottolaitos lausuu käsityksenään, että täytäntöönpanokeinoja ja viranomaisten tarkoituksenmukaista tehtävänjakoa olisi edelleen syytä arvioida.

Johtava hallintovouti Tommi Talvitie

Digital PDF Signature / Digitaalinen PDF-allekirjoitus
Tommi Talvitie
Johtava hallintovouti
Ulosottolaitos
tommi.talvitie@oikeus.fi